

Korkma Sönmez Bu Şafak

– Sami Biber • 04 Ekim 2024

İstiklal Marşımızın TBMM'de Milli Marşımız olarak seçilmesinin hikayesini hepimiz biliyoruz. Kısaca hatırlatalım.

1920 Yılında Maarif Vekaleti, istiklal aşk ve arzumuzu dile getiren ve milli marşımız olarak kabul edilecek bir marşın sözlerinin yazılması için bir yarışma açtı. Yarışmaya aralarında Kazım Karabekir Paşa'nın da bulunduğu 724 Şairin şiirleri katıldı ve en sonunda Burdur Milletvekili Mehmet Akif Ersoy'un - Hepimizin bildiği - şiiri İstiklal Marşımız olarak kabul edildi.

Evet, buraya kadarını herkes biliyor.

Peki İstiklal Marşımız 12 Mart 1921 de kabul edilir edilmez bugün söylediğimiz şekliyle söylenmeye başladı mı?

Hayır... Marşımızın bestelenmesi işi düşmanlarımız yurdumuzdan kovulduktan sonraya kaldı.

Evet, 12 Şubat 1923'de İstanbul Maarif Müdürlüğüne İstiklal Marşımızın bestelenmesi konusunda bir yarışma tertiplenmesi talimatı verildi, İstanbul Maarif Müdürlüğü de kolları sıvayıp bir beste yarışması başlattı.

Ancak yarışma başlayınca ciddi bir sıkıntı ortaya çıktı zira ülkedeki en önemli üstad bestekarların hepsi yarışmaya katılmışlardı dolayısıyla da yarışma jürisi oluşturmak mümkün olamıyordu. Öyle ya bir insanın hem yarışmacı hem jüri olması hiç de ahlaki ve tarafsız bir tutum olmazdı.

Sadeddin Kaynak, Lemi Atlı, Kapdanizâde Ali Rifat Bey, Ali Rifat Çağatay, Rauf Yekta Bey, Muallim İsmail Hakkı Bey, Zati Arca, Ahmet Yekta Madran, İsmail Zühdü, Osman Zeki Bey hepsi İstiklal Marşımızı bestelemişlerdi kendi müzik bilgi ve anlayışlarına göre.

Jürisi olmayan yarışmanın sonucunda her bestekar kendi eserinin tanıtımını ve reklamını kendisi yaptı ve bu konuda en başarılı olan Ali Rifat Çağatay oldu.

20 zaman Ali Rifat Çağatay'ın bestesi İstiklal Marşımız olarak kabul edildi" diye düşünüyorsanız heme açıklayayım. Hayır... Ülkede en çok Ali Rifat çağatay'ın bestesi çalınıp söylene de diğer besteler de İstiklal Marşı olarak çalınıp söyleniyordu. Şöyle ki:

Ali Rifat Bey'in bestesi İstanbul'un Asya yakasında ve Batı Anadolu'nun İzmir dışında kalan yerlerinde okunurken İstanbul'un Rumeli yakasında Zati Arca'nın, Edirne'de Ahmet Yekta Madran'ın, İzmir'de İsmail Zühdü'nün, Ankara'da ise Osman Zeki Bey'in bestesi İstiklal Marşı olarak çalınıp söyleniyordu.

Her ne kadar Ali Rifat Çağatay'ın bestesi yedi sene boyunca en çok çalınıp söylenen marş olsa da 1930'da işler değişti.

1930 Yılında Maarif Vekaleti tüm okullara bir genelge yolladı. Genelgede "Resmî marşımız artık Zeki Bey'in bestesidir, bundan böyle diğer marşlar icra edilmeyecektir" deniyordu.

Yani İstiklal Marşımız, bugün çalıp söylediğimiz şekliyle 1930 Yılında resmen milli marşımız oldu.

Eee, Edgar Manasyan'ın rolü ne İstiklal Marşımızda?

Efendim, 1912-1933 Yılları arasında İstanbul Konservatuvarında muallimlik, 1937 yılından ölümüne kadar da () Patrikhane'nin Meryemana Kilisesi'ndeki Koğtan Korosu'nun şefliği görevini yürüten Edgar Manasyan adlı Ermeni vatandaşımız, İstiklal Marşımızı orkestraya uyarlayan kişidir.

Daha anlaşılır bir şekilde ifade edecek olursak: İstiklal Marşımızı Türk Milletinin en kolay şekilde okumasını sağlayan (!) kişi Edgar Manasyan'dır.

Bugün onun sayesinde İstiklal Marşımızı Türk gırtlığına en uygun şekilde(!) okuyoruz. Şöyle ki:

Korkma, sönmez bu şafak
larda yüzen al sancak;
sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak. o be
nim milletimin yıldızıdır, parla
yacak o benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım
çehreni ey nazlı hilâl!
kahraman ırkıma bir gül ne bu şiddet bu celâl sana
olmaz dökülen
kanlarımız sonra helâl hakkıdır
hakk'a tapan, milletimin istiklâl

FOTOĞRAF: Edgar Manasyan